

Alkotmánybíróság

1015

Donáti utca 35-45

A Fővárosi Törvényszék útján

52

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK	
FŐLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2016 JÚN 02.
PÉLDÁNY:	1 IV:
MELLÉKLET:	7 KÖZTÜK:
FŐLAJSTROMSZÁM	
UTÓIRATON: 15P 26/00/2010	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

[REDACTED] képviselőjében eljárva (ügyvédi meghatalmazás P/1. szám alatt csatolva) a következő

alkotmányjogi panaszt

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1256-0/2016
Érkezett:	2016 JÚN 30.
Példány:	4
Melléklet:	1x8 + 3x8 db
Kezelőiroda:	51

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Kúria Gfv.VII.30.309/2015/5. számon hozott ítéletét (a továbbiakban: Ítélet) mint alaptörvény-ellenes bírói döntést semmisítse meg.

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének B) cikk (1) bekezdése (jogállamiság elve), és a XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy az Indítványozó felperes volt az Ítélet által lezárt ügyben.

Az Ítéletet (P/2. szám alatt csatolva) az Indítványozó 2016. április 1-jén vette kézhez, az Abtv. 31. § (1) alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §), ugyanis az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát alapvetően érinti az, hogy a Kúria olyan jogegységi eljárásban kimondott elvekre alapozta döntését, mely a) a jogvita alapjául szolgáló tények bekövetkeztekor még nem létezett b) olyan jogszabály kötelező (normatív tartalmú) értelmezését adja – az újPtk.-t, mely jogszabályt nem is kell alkalmazni jelen ügyben, hiszen jelen ügy tényei jóval az újPtk. hatályba lépése előttiek. Mindez elvi élel is felveti a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás – de legalábbis normatív tartalmú szabályok alkalmazása – tilalmának kérdését, mellyel a t. Alkotmánybíróságnak érdemben foglalkoznia kell. Az Indítványozó továbbá meg volt fosztva attól a lehetőségtől, hogy jogi álláspontját érdemben bizonyíthassa, ami a fegyveregyenlőség elvének súlyos sérelmére vezet. Az Indítványozó már ezen a helyen hangsúlyozza, hogy beadványa nem az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelésének kritikájára irányul, hanem a bizonyítási eljárás olyan hibáinak bemutatására, mely hibák alkotmányosan nem megengedhetőek. A panasz tehát hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az Indítványozó előadásával és annak szándékolt tartalmával.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 52. § (5) bekezdése értelmében az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

II. A tények

1. Az Indítványozó felesége 1997-ben kezdett el dolgozni a [REDACTED] Bankban, ahol feladatköre volt befektetési jegyek forgalmazása. Az Indítványozó felesége munkaidőben tőzsdei ügyleteket kötött a saját maga részére és később az őt megbízó munkatársai részére is.

Ez a „bennfenntes kereskedés” illegális. Az Indítványozó felesége 30 millió forint veszteséget termelt az öt megbízóknak, melyet nem tudott megtéríteni. A fenti tevékenységre fény derült és a Bank vezetése úgy határozott, hogy az Indítványozó feleségének a következőket ajánlják fel: a munkaviszony közös megegyezéssel megszűnik és az Indítványozó „kölsönt” vesz fel a banktól 32 millió forint értékben, melyből kifizetik a Bank más munkavállalóit.

2. Az Indítványozó – bár természetesen sosem állt szándékában kölcsönt felvenni - hogy mentse feleségét a súlyosabb polgári jogi és esetleges büntető jogi következményektől, engedett a nyomásnak és 2000 decemberében felvette a „kölsönt”, melyet visszafizetett 2002 novemberére.

3. Az Indítványozó 2010. szeptember 15-én keresettel élt a Fővárosi Bíróságon, kérve a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását és az eredeti állapot visszaállítást, valamint kérte a kölcsönszerződés színelte voltának megállapítását is. Harmadlagosan kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását jóerkölcsbe ütközés illetve a régi Ptk. 348. §-ba ütközés címén. A kereset jogalapja a Ptk. 239/A. §-a volt a megállapítási keresetek tekintetében (a keresetlevél és a Ptk. 239/A § alapján előterjesztett kereseti kérelmet tartalmazó tárgyalási jegyzőkönyv (2012.07.04.) **P/3. szám** alatt csatolva.) Felperes jogi álláspontja az volt, hogy alperes valódi szándéka az volt, hogy munkavállalójával – Indítványozó feleségével – megfizetteti a munkakörében harmadik személyeknek (a bank többi munkavállalójának) okozott kár. A régiPtk. 348. §-a és a PK. 41. számú állásfoglalás értelmében azonban az ilyen fajta munkavállalói felelősség átvállalás tilos volt, ezért kellett Indítványozót kényszeríteni arra, hogy ő vegyen fel „kölsönt” felesége tartozása fejében.

4. Indítványozó felperesként 2012. április 26-án írásbeli bizonyítási indítványt terjesztett elő, kifejezetten abban a kérdésben kérve tanúk meghallgatását, hogy feleségének mi volt a pontos munkaköre és hogy a károkozás a munkakörrel kapcsolatosan történt (**P/4. szám** alatt csatolva). Ez a bizonyítási indítványt az elsőfokú tárgyalás berekesztése előtt a csatolt tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal 2. bekezdése szerint határozottan fenntartotta, megjelölve, hogy a bizonyítási indítványt a munkaviszonnyal összefüggésben történt károkozás bizonyítására terjesztette elő. Az eljáró bíróság nem adott helyt a bizonyítási indítványnak,

hanem berekesztette a tárgyalást, és ítéletet hozott, ugyanis elvi alapon, „jogkérdésnek” tekintette a jogvita lényegét. Felperes tehát ebben körben nem tudott bizonyítást elővezetni.

5. A Fővárosi Törvényszék 2012 júliusában elutasította az Indítványozó keresetét és perköltségben marasztalta (P/5. szám alatt csatolva), mert álláspontja szerint a pénzkövetelés elévült, a semmisségre vonatkozó megállapítási kereset pedig alaptalan. A színleltségre és a jóerkölcsbe ütközésre vonatkozóan a bíróság pedig kimondta, hogy a lefolytatott bizonyítás alapján a színleltség nem állapítható meg és a jóerkölcsbe ütközés sem, hiszen a felek által elérni kívánt cél, sem a jogügylet maga nem volt jogellenes. A Bíróság végezetül leszögezte, hogy jelen ügyre a PK. 41. számú állásfoglalás nem alkalmazható, ezért ebben a körben bizonyítást sem szükséges foganatosítani, ”mert „felperes nem állt a [REDACTED] Bankkal munkaviszonyban” és az állásfoglalás az csak olyan esetekre vonatkozik, ahol egy munkavállaló munkaviszonyával kapcsolatban kárt okoz harmadik személynek és ezért a munkáltató felel.

6. Az Indítványozó fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú ítéletet 2013 júniusában és Indítványozót perköltségben marasztalta (P/6. szám alatt csatolva). Az elévülés tekintetében az Ítéltábla sommásan egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával. A megállapítási kereset tekintetében az Ítéltábla úgy vélte, hogy az ilyen kérelem a Pp. 123. §-a szerinti két konjunktív feltétele: a marasztalás kizártsága és a jogmegóvás szükségessége jelen ügyben nincsen meg, ezért az elsőfokú ítélet helyes volt ebben a tekintetben is.

7. Az Indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán a Kúria 2014 áprilisában hatályon kívül helyezte a másodfokú ítéletet és az Ítéltáblát új eljárás lefolytatására utasította és marasztalta alperest a felülvizsgálati eljárás költségeiben (P/7. szám alatt csatolva). A Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy a régiPtk. 239/A: § alkalmazhatósága tekintetében a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek meglétét (marasztalás lehetetlensége és jogmegóvás szükségessége) nem vizsgálandók, ugyanis a régiPtk. 239/A. §-ban foglalt szerződés érvénytelenségének az érvénytelenség következményei levonása nélkül való kérése önálló megállapítási kereset. Az új eljárásban a Kúria szerint az Ítéltáblának vizsgálnia kellett, hogy a színleltség és jóerkölcsbe ütközés okán a kölcsönszerződés érvénytelen-e.

8. A megismételt eljárásban 2015 áprilisában az Ítéltábla megint helybenhagyta az elsőfokú ítéletet és marasztalta az Indítványozót az eljárás költségeiben (P/8. szám alatt csatolva). Az Ítéltábla először arra az előzetes álláspontra helyezkedett, hogy a kizárólag érvénytelenségre alapított (másodlagos és harmadlagos) kereseti kérelem nem áll összhangban a jóhiszemű joggyakorlás követelményével. Az Ítéltábla ugyanakkor érdemi indokát nem adta ezen vélekedésének. Mindettől függetlenül az Ítéltábla „érdemben” úgy vélte, hogy nincs „egyoldalú” színlelés, azt két fél tudatos akarata hozza csak létre.

9. Az Ítéltábla szerint az alperes bank a kölcsön nyújtásával az Indítványozó felesége által a más banki alkalmazottaknak okozott kárt akarta ezen a módon megtéríttetni, de ténylegesen kölcsönt nem adott az Indítványozónak. Felperes akarata is a munkáltatónak okozott kár megtérítése volt. Önmagában ez a cél – i.e. hogy valaki átvállalja más tartozását – nem ütközik a jóerkölcsbe. Az Ítéltábla kifejtette továbbá, hogy alperes bank a más munkavállalóknak Indítványozó felesége által okozott kárt megtérítette és emiatt fordulhatott volna a Ptk. és az Mt. vonatkozó szabályai szerint Indítványozó házastársa ellen – de ezt a fizetési kötelezettséget az Indítványozó átvállalta. Az Ítéltábla ebben a körben utalt a PK. 41. számú állásfoglalásra, mely szerint semmis az a megállapodás, mely alapján a munkavállaló a munkakörében harmadik személynek okozott kár megtérítését közvetlenül átvállalja. Ezt az indítványozói átvállalást viszont az Ítéltábla szerint nem tiltja a jog, jogszabály megkerülésére nem irányul, nem ütközik a jóerkölcsbe.

10. A Kúria 2016. január 26-én kelt és az Indítványozónak 2016. április 1-jén kézbesített ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és kötelezte az Indítványozót a felülvizsgálati eljárás költségeinek megtérítésére.

11. A Kúria kiindulásként rögzítette, hogy Indítványozó keresetindítása nem volt rosszhiszemű. A Kúria továbbá arra az álláspontra helyezkedett, hogy a régiPtk. 239/A. §-ában foglalt „tisztá” megállapítási kereset esetében a Pp. 123. §-ában foglalt feltételeket nem kell alkalmazni. A Kúria álláspontja szerint a kölcsönszerződés más szerződést nem leplezett. A Kúria továbbá felrótta az Indítványozónak, hogy nem bizonyította, hogy a házastársa kizárólag a régiPtk. 348. § (1) bekezdése alá eső, a „munkavállaló által, munkaviszonyával

összefüggésben, harmadik személynek” okozott kárt, mely kárért a munkáltató alperest terhelte volna helytállási kötelezettség.

12. A Kúria szerint a tanúvallomások csak azt igazolták, hogy Indítványozó házastársa munkatársaitól kölcsönöket vett fel, de az nem, hogy a munkatársak megbízására járt volna el. Az sem bizonyított a Kúria szerint, hogy az Indítványozó munkáltatót terhelő kötelezettséget vállalt volna át, csak az, hogy felesége jóhírnevét védendő lépett fel. Végezetül a Kúria hivatkozott arra, hogy a perben egyébként alkalmazandó PK. 41. számú állásfoglalást az 1/2014. PJE határozat hatályon kívül helyezte.

13. Kúria végezetül nem találta problémásnak azt a költségviselési szabályt, hogy azon ítéletábrlai eljárás költségét is Indítványozó viseli, melyet utóbb meg kellett ismételni a Kúria hatályon kívül helyező végzése okán, mely eljárásra Indítványozó sikeres felülvizsgálati kérelme miatt került sor.

III. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének okai

A tisztességes eljáráshoz való jog

14. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: „a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybíróági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog” [315/E/2003. AB határozat].

15. „A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt az – 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó eljárási garanciákat tartalmazó cikkei

általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes' [6/1998. (III. 11.) AB határozat].

16. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.

17. Több alkotmánybírósági döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal „szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.].

18. Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indokolásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indokolást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy „azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony jogorvosláshoz.” [630/B/2005 AB határozat]. A bizonyítékok figyelembe vételénél pedig a hatóságoknak elsődlegesen azt kell szem előtt tartaniuk, hogy a tényállás teljes mértékben feltárásra kerüljön.

19. A legfrissebb alkotmánybírósági gyakorlat értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: „A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövidege, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való

jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” [említett határozat 152.]

20. Ugyanezen határozat értelmében a fegyveregyenlőség követelményére vonatkozó eddigi alkotmánybíróági gyakorlat is megerősítést nyert, amely szerint az explicit módon az Alaptörvényben csak a büntetőjogi eljárások kapcsán rögzített követelmény kiterjeszthető és egyben kiterjesztendő más kontradiktórius eljárásokra is.

21. Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességes eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozunk:

22. Az Egyezmény garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A 6. Cikk vonatkozó része szerint „(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. [...]”

23. A 6. cikk által garantált tisztességes eljárás egyes részelemei együttes teljesülése esetén tekinthető a garanciális követelmény teljes egészében megtartottnak. Ilyen részkövetelmények – a szövegből is kitűnően – a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság, az ésszerű idő követelménye, a terhelt személyes jelenléte a tárgyaláson büntetőeljárás során, az indokolt ítélethez való jog illetőleg, a teljesség igénye nélkül a Bíróság gyakorlata értelmében a fegyverek egyenlőségének elve is.

24. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely

jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43)

25. Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye.

26. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

27. A Bíróság esetjoga értelmében azon eljárások, ahol a nemzeti jog fellebbezési lehetőséget is biztosít, az alapeljárás olyan meghosszabbításának kell tekinteni a fellebbezési eljárást, ahol az alapügyben érvényesítendő tisztességes eljárás követelményeit szintén szem előtt kell tartani. (ld. *Delcourt v. Belgium*, 17 January 1970, § 25, Series A no. 11; *Gurov v. Moldova*, no. 36455/02, § 33, 11 July 2006)

28. A fegyverek egyenlőségének elvét a Bíróság az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogból eredő jogosultsággként kezeli, és az Egyezmény szövegezéséből is kitűnően mind polgári, mind büntetőügyekben érvényesítendő kritériumként tekint rá. Ezt alátámasztandó a következőkben idézett ügyekben a Bíróság maga is vegyesen hivatkozik polgári és büntető ügyek során kialakított gyakorlatára a fegyverek egyenlőségét illetően.

29. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („*substantial*

disadvantage”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („*fair balance*”) kell fennálljon a felek között.

30. A strasbourgi esetjog alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az ún. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak. Erre mutatott rá a Bíróság a *Vermeulen contra Belgium* ügyben, amelyben kimondta, hogy „egy polgári eljárásban a Semmitőszék előtt a főügyész (maga is államügyész) zárónyilatkozataira történő válaszadás lehetetlensége a tárgyalás berekesztése előtt a szóváltásos eljáráshoz való jog tagadása.”

31. A Bíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog fegyverek egyenlőség elvének érvényesülését nem a bizonyítékok elfogadhatósága vagy épp megállapításának a módja kapcsán kell vizsgálni, hanem a fair eljárási elemek teljesülésére, így különösen a bizonyíték vételének módjára tekintettel. (ld. *Olujić v. Croatia*, Application no. 22330/05., 77. §, 2009. február 5.) Említett ügyben a Bíróság azt is megállapította, hogy a fegyveregyenlőség követelményéhez tartozik az az elvárás is, hogy az eljárás alá vont bírónak biztosítani kell az általa felhozandó bizonyítékok prezentálásának ésszerű lehetőségét (*reasonable opportunity*).

32. A bizonyítékok kapcsán a Bíróság azt is megállapította, hogy a bizonyítékok elfogadása, mérlegelés, azok szolgáltatásának a módja minden esetben a nemzeti szabályozás kérdése. a része államok hatásköre. A Bíróság azt vizsgálja, hogy az egész eljárás során érvényesült-e a fair eljárás követelménye, amelynek ki kell terjednie a bizonyítékokkal kapcsolatos eljárási cselekményekre is. (ld. *Pákozdi v. Magyarország*, no. 51269/07, 25 November 2014, § 29.)

Fenti gyakorlat ügyünkre vonatkoztatása

33. Elöljáróban szükséges rögzíteni, hogy a fegyveregyenlőség elve az alkotmánybírósági és a strasbourgi gyakorlat értelmében is a tisztességes eljárás részeleme. Ezen részelem szintén a teljes eljárás során megtartandó, amennyiben az eljárási cselekmény természete azt engedi.

34. Ügyünkben a fegyveregyenlőség elve sérült, a következő okok miatt.

35. Először is, az eljáró bíróságok – 3 bírói fok összesen 4 ítéletet és egy hatályon kívül helyező végzést hozott – 5 teljesen különböző alapon ítélte meg az ügyet. Ami azonos az első három ítéletben, az az, hogy a jogvitát elsődleges jogkérdésnek fogták fel és nem ténykérdésnek.

36. Másképpen fogalmazva: az Indítványozó kereseti kérelmének lényege és a per tárgya az volt, hogy Indítványozó felesége munkakörében eljárva okozott-e kárt harmadik személyeknek. Amennyiben igen, úgy ezért alperes munkáltató polgári jogi felelősséggel tartozott volna. Ezt a felelősséget Indítványozó felesége érvényesen nem vállalhatta volna át a régiPtk. 348. §-a értelmében. A munkáltató alperes azonban menekedni akart ezen felelősség alól és ezért egy színlelt kölcsönszerződést kötött Indítványozóval, mely valójában a PK. 41 állásfoglalás által és a régiPtk. említett 348. §-a által tilalmazott munkavállalói kárfelelősség megteremtése volt. Indítványozó ezért ezen szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Nagyon lényeges, hogy a Ptk. 348. §-ában foglaltak fennálltára bizonyítási indítványt is előterjesztett.

37. Az első és másodfokú bíróság rendkívül szerteágazó okokból háromféle érveléssel – ami álláspontom szerint önmagában is sérti a jogállamiság elvét – de elutasította Indítványozó keresetét. Az érvelésekben egy a közös – „eleve” megalapozatlannak tartották Indítványozó keresetét, ezért azt nem is vizsgálták, hogy bizonyítható-e tényszerűen, hogy Indítványozó felesége „munkakörében eljárva” okozott kárt. Az elsőfokú bíróság ugyan folytatott le bizonyítást, de nem konkrétan erre a kérdésre, és azután más elvi dogmatikai alapon döntötte el a jogvitát. Ez az – azaz a tények - elem egyszerűen kimaradt az első négy ítéletből. Emlékeztetőül: az első három döntés egyfelől az elévülés kérdésével foglalkozott, illetőleg a Kúria ítéletéből az derül ki, hogy a jóerkölcsbe ütközést és kölcsönszerződés színlelet voltát kell érdemben vizsgálni. A megismételt ítélőtáblai eljárásban az Ítélőtábla viszont fennállónak minősítette a régi Ptk. 348. §-a szerinti értelemben Indítványozó felesége tartozását, de ennek indítványozói átvállalását nem tartotta jóerkölcsbe ütközőnek.

38. A Kúria ítélete viszont az egész addigi gondolatmenet logikáját megfordította. Úgy találta, hogy Indítványozó nem bizonyította az általa állítottakat. A Kúria szerint a tanúvallomások csak azt igazolták, hogy Indítványozó házastársa munkatársaitól kölcsönöket vett fel, de az nem, hogy a munkatársak megbízására járt volna el, illetve, hogy a károkozás a munkaviszonnyal összefüggésben történt. Az sem bizonyított a Kúria szerint, hogy az Indítványozó munkáltatót terhelő kötelezettséget vállalt volna át, csak az, hogy felesége jóhírnevét védendő lépett fel. Végezetül a Kúria hivatkozott arra, hogy a perben egyébként alkalmazandó PK. 41. számú állásfoglalást – mely kizárja a munkavállalói kárfelelősség átvállalást - az 1/2014. PJE határozat hatályon kívül helyezte. A Kúria egyszerűen elfelejtkezett arról, hogy ebben a körben az Indítványozó – nem foganatosított – bizonyítási indítványt tett az elsőfokú bíróság előtt.

39. Mindez a bizonyítás tekintetében lehetetlen helyzetbe hozta az Indítványozót. 6 év pereskedés után szembesült azzal, hogy bizonyítottság hiányában kerül elutasításra a keresete és ez a hiány már nem pótolható értelemszerűen a felülvizsgálati eljárásban. Az Indítványozó ebben a körben tett bizonyítási indítványának az elsőfokú bíróság nem adott helyet, ugyanis azon az állásponton volt, hogy ez a kérdés egyáltalán nem is releváns az ügyben. Ezt a jogi vélekedést a Kúria megdöntötte. Ugyanakkor, a korábban elmaradt bizonyítás pótlására a Kúria hibájából nem került sor, ugyanis nem hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és utasított új eljárásra, hanem „értékelve” a már rendelkezésre álló bizonyítékokat, végleg elutasította az Indítványozó keresetét.

40. Mindez azonban alkotmányosan nem megengedhető, hiszen a jogvita lényegét képező ténykérdés maradt bizonyítatlanul. Még pontosabban: a jogvita lényegét érintő bizonyítási indítvány maradt megválaszolatlanul. Jelenleg igazság szerint már azt sem lehet mondani, hogy ez az indítvány elutasításra került, hiszen az elutasító döntést hozó elsőfokú határozat jogi álláspontját a Kúria nem tette magáévá, így maga a bizonyítási indítvány elutasításának indokai sem érvényesek már. A jogvita új – az Indítványozó által egyébként eredetileg javasolt – elvi mederben végződött. Ugyanakkor, Indítványozó bizonyítási indítványa egyszerűen „elfelejtődött”.

41. A Kúria megállapította, hogy Indítványozó nem bizonyította állításait. Ezt nem tehetné volna a peres akta egyértelmű részét képező, de teljességbe sosem ment bizonyítási indítvány fényében. A Kúriának lehetőséget kellett volna teremtenie arra – hatályon kívül helyező döntés meghozatalával -, hogy a tisztességes eljárás részét képező, „szóváltásos” fegyveregyenlőség elve érvényre jusson; az Indítványozónak legyen lehetősége a bizonyítást lefolytatni. Azt természetesen nem lehet megmondani, hogy a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen az eljáró bíróságok milyen eredményre jutottak volna, az eléjük tárt bizonyítékokat miként értékelnék, ez nem alkotmányossági kérdés. (*Nota bene*, Indítványozó meggyőződése, hogy bizonyítani tudta volna, hogy egy bankban, értékpapírokkal dolgozó felesége, amikor kollégáktól magánügyletek megkötésére pénzt kapott munkakörében járt el. A tisztességes eljárás körébe alkotmányosan nem tartozik bele egy ítélet „helyessége” főszabályként, de Indítványozó megjegyzi, hogy a fentiekkel ellentétes vélekedés jelen ügy tényeiről némileg abszurd és irreális).

42. Megjegyzem továbbá, hogy a Kúria a PK. 41. számú állásfoglalás alkalmazhatóságának kizártságát megállapító megjegyzései alkotmányos szempontból több, mint kétségesek. Való igaz, hogy az említett állásfoglalás alkalmazhatóságát az 1/2014. PJE „meghaladottnak” tekinti. Ugyanakkor alkotmányos szempontból nagyon jelentős az, hogy az 1/2014. PJE az újPtk. tekintetében állapította meg számos jogegységi határozat, iránymutatás stb. tekintetében a „meghaladottságot”. Jelen jogvita viszont nem kétségesen a régi Ptk. alapján döntendő el, melyhez természetesen érvényesen tapad és alkalmazandó a régi értelmezési corpus is.

43. Ennek visszamenőleges kizárása a visszamenőleges hatályú jogalkotás egy speciális alakzata álláspontom szerint. A jogegységi határozatok és egyéb normatív erővel – esetlegesen csak bíróságok felé – bíró elvi határozatok alkotmányjogi jellegének megítéléséről vita van a szakirodalomban. Annyi bizonyos hogy ezek az aktusok, általános normatív erővel bírnak, a jogegységi határozatokat még az Alkotmánybíróság előtt is meg lehet támadni. Alkalmazásuk alapvető befolyással van egy jogvita kimenetelére, az érintettek magatartásukat előzetesen is ezen jogi instrumentumok tartalmára figyelemmel alakítják. Utólagosan ezért azt mondani, hogy egy jogvitára bizonyos iránymutatások már nem vehetők figyelembe, a visszamenőleges hatályú jogalkotással egyenlő, ami súlyosan tilalmazott. (Az előbbiek természetesen még véletlenül sem jelentik azt, hogy a Kúria ne helyezhetne hatályon

kívül ilyen jogi instrumentumokat, de csak a jövőre nézve, már megkezdett jogvitákat ilyen módon nem befolyásolhat.

44. Mindez összefoglalva az eljárás tisztességtelenségére vezet, hiszen az Indítványozót a jogvita lényegét érintő ténykérdés tekintetében elzárták a bizonyítás lehetőségétől, a rá kedvező elvi állásfoglalás alkalmazását kizárták és így a Kúria az ő jogi álláspontjával ellentétes döntésre jutott. Ugyanakkor, az Indítványozó ismételten és erőteljesen hangsúlyozza, hogy beadványa nem a bizonyítékok értékelését vagy a Kúria ítéletének „eredményét” támadja, hanem az eljárás tisztességtelen voltát, ami abban manifesztálódik, *ceterum censeo*, hogy nem volt meg a lehetősége arra, hogy igazát bizonyítsa – eljárásjogi és alkotmányjogi értelemben. Mindezt a Kúria ítéletét meg kell semmisíteni.

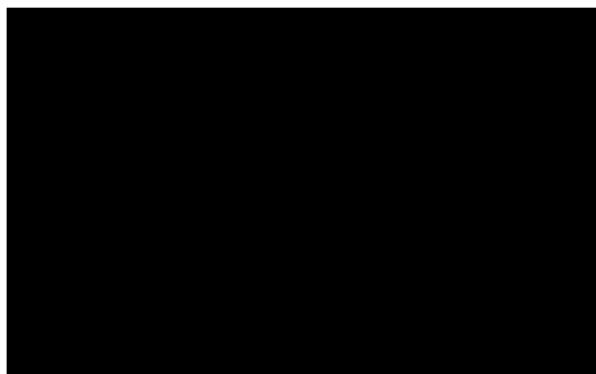
V. Kérelem

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a megtámadott ítélet sérti a XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot, mert egy eljárási garanciákat sértő, az Alaptörvény B) cikkében rögzített jogállamiság elvébe ütköző, jogalkalmazáson túlterjedő cselekményt legitimáltak a bíróságok ítéleteikben.

Tisztelt Alkotmánybíróság, a beadványban részletesen kifejtett indokok alapján kérem, hogy a Kúria Gfv.VII.30.309/2015/5. számon hozott ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést semmisítse meg.

Budapest, 2016. június 1.

Tisztelettel,



ügyvéd